



## **Tanársztrájk: az ombudsman Góliát mellé állt, de a szülőknek nem kell őt követni**

**Kozma Ákos, az alapvető jogok biztosa [felhívást](#) tett közzé „a gyermekek oktatáshoz való jogának a pedagógus sztrájk alatti érvényesülése érdekében”. Ezt sok iskola továbbküldte a szülőknek. A biztos le akarja beszélni őket arról, hogy támogassák a pedagógussztrájkot, és március 16-án ne küldjék iskolába a gyerekeiket. Az ombudsman gyakran hallgat fontos ügyekben, most pedig másokhoz beszél, mint akihez kellene.**

Az ombudsman a levelében azt írja, hogy a szülők kötelesek gyermeküket taníttatni, aggályosnak tart minden olyan megnyilvánulást, amelyben arra kéri a szülőket, hogy ne küldjék iskolába a gyereküket. Kifejti, hogy a jelenlegi helyzetben a tanulók szellemi fejlődésének oltalmazása a legfontosabb, az oktatás határozatlan ideig tartó szüneteltetésének súlyos következményei lennének a gyerekekre nézve. Az ombudsman arra kérte az iskolákat és a szakszervezeteket, hogy levelét továbbítsák a szülőkhöz.

A Magyar Helsinki Bizottság több munkatársa is kapott ilyen levelet. Szülőként és jogásként is szólunk a szülőkhöz.

### **1. Mit tehet az ombudsman, és mit kellene tennie?**

Az alapvető jogok biztosa ellenőrzi az alapvető jogok érvényesülését a jogszabályokban és a gyakorlatban is. Ennek érdekében vizsgálatokat folytat egyedi ügyekben vagy átfogó jelleggel, a vizsgálatok végén ajánlásokat tesz. Az ombudsman elsődleges feladata a polgárok védelme a hatalmi önkénnyel szemben, így az ombudsman állami és önkormányzati szervek, valamint közszolgáltatást végző szervek tevékenységét vizsgálhatja. Éppen ezért nem csak különösen szomorú, hanem az ombudsmani szereppel összeegyeztethetetlen is, hogy felhívásában az alkotmányos sztrájkogukkal élni kívánó pedagógusoktól és a szülőktől félti a gyermekeket, nem pedig a kormánytól, amely elsődlegesen felelős a közoktatás – egyre romló – helyzetéért, és amely a sztrájkokról folyó tárgyalások kellős közepén, hatalmával visszaélve egy rendelettel próbálta megfosztani a tanárokat az érdemi sztrájk lehetőségétől.

Az ombudsman Dávid és Góliát harcában Góliát mellé állt. A kormány felelősségéről, a sztrájkjogot kiüresítő rendeletről közleményében egy árva szót sem szól, pedig volna mit mondania és tennie. Fordulhatna például az Alkotmánybírósághoz, hogy megvizsgáltsa, megfelel-e az alkotmányos követelményeknek a sztrájkjog korlátozása a járványra hivatkozva egy olyan rendelettel, amelynek semmi köze nincs a járványhoz. És ha ezt azért nem teszi, mert már van ilyen beadvány, akkor is bekapcsolódhat az eljárásba, álláspontját az Alkotmánybíróság elé tárva. Ő azonban nem akaszt tengelyt a kormánnyal, inkább a szülőket figyelmezteti. Pedig nem a kormányt kellene megvédeni a szülőktől. Végképp nem az ombudsmannak.

### **2. Milyen következménye lehet az ombudsman állásfoglalásának a szülőkre nézve?**

Semmilyen. Az ombudsman a közhatalom gyakorlóit ellenőrzi, nem a polgárokat. A törvény szerint csak az állami és önkormányzati szerveknek, közszolgáltatóknak címezheti ajánlásait, amelyek nem kényszeríthetők ki úgy, ahogy például egy bírói döntés. A szülők továbbra is élhetnek azzal a törvényi felhatalmazással, amely – elsősorban és a jogszabályok adta keretek között – rájuk bízta annak eldöntését, hogy mi szolgálja a gyermekük érdekét, és őket jogosítja fel a gyermek életét meghatározó döntések meghozatalára.

### **3. Mit tehet a szülő?**

Jelenleg a gyerekeket tanító tanárokat igyekeznek megfosztani attól a lehetőségtől, hogy sztrájkjal küzdjenek az oktatási rendszer javításáért. A szülő kifejezheti szolidaritását a sztrájkolókkal, és azt is, hogy elégedetlen az oktatási rendszerrel, tenni kíván annak jobbításáért. Mindezt kifejezésre juttathatja úgy, és azzal is támogathatja a tanárok küzdelmét, ha legalább a sztrájk első napján a gyereke nem megy iskolába. Az általános gyakorlat szerint az iskolák a házirendben szabályozzák a tanulók távolmaradásának igazolását. A legtöbb iskola házirendje lehetőséget biztosít rá, hogy a szülő indoklás nélkül igazolhasson



néhány napnyi távolmaradást. A legtöbb helyen három nap igazolható így, de sok helyen eltérnek ettől, ezt érdemes ellenőrizni az iskola a honlapján. Annyi minden esetre biztos, hogy ha a hiányzás nem haladja meg a házirendben rögzített mértéket, akkor ugyanúgy jogszerű a tanárok mozgalmát és alkotmányos jogaik gyakorlását a gyerek otthon tartásával támogatni, mint ahogy elfogadható, ha egy családi ünnep vagy kirándulás miatt hagy ki a gyerek néhány napot.

Arra fontos figyelni, hogy 10 igazolatlan óra felett az iskola értesíti a hatóságokat, 30 igazolatlan óra felett pedig szabálysértési eljárás indulhat a szülő ellen. (Erről a Társaság a Szabadságjogokért [oldalán](#) lehet bővebben olvasni.)

#### **4. Mit tehet még a szülő?**

Az ombudsman tájékoztatta az állásfoglalásban az érintett szülőket, gyerekeket és pedagógusokat, hogy ha a tervezett jövőbeli sztrájkkal kapcsolatban felmerül az alkotmányos jogaik sérelme, írjanak a [panasz@ajbh.hu](mailto:panasz@ajbh.hu) címre, vagy keressék fel személyesen a hivatalt. Egyetértünk a biztos úrral, éljenek a lehetőséggel! Ha úgy érzik, a gyermeküket vagy a tanárokat hátrány éri, ha úgy ítélik meg, hogy a közoktatási rendszer állapota, az ezzel kapcsolatos kormányzati kötelezettségek elmulasztása akadályozza gyermekük megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődését, forduljanak az ombudsmanhoz! Ezzel kapcsolatban a Magyar Helsinki Bizottság a honlapján rövidesen közzétesz majd egy mintabeadványt.

#### **5. Végül**

Az ombudsman a sztrájk kapcsán hangsúlyozza, hogy az oktatásból való kiesés súlyosan negatív hatása nem feltétlenül azonnal, hanem közép- vagy hosszútávon jelentkezik. Valóban. Ahogy a közoktatás minőségével kapcsolatos problémák is közép- és hosszútávon jelentkeznek.

A szülőknek joguk van fellépni a minőségi oktatásért, és támogatni a tanárokat ugyanezen törekvéseikben. Joguk van tiltakozni minden olyan lépés ellen, amely ezt veszélyezteti. És joguk van ragaszkodni ahhoz is, hogy ezt megtehetik.